

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évszázadra 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordantza 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 5t hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyéig. — Hirdetések felvételének helye: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Hasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppeln Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyitólíri cikkek: sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetők s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Oktalanul örvendeznek!

(Brr.) Mint tudjuk ellenzékünk évek óta azon töri magát, hogyan lehetne a monarchia dualisticus paritására alapított, s a jelen európai hatalmi viszonyok által követelt 1867-ki kiegyezési művet halomra dönteni.

Talán egyetlen olyan tárgy se fordult elő a parlamentben, melynek megvitatását loyális ellenzékünk ne használta volna arra: hogy az állam-közjogi épület ellen rohamot rohamra ne intézzen, s mit se törődve az égetőbbnél égetőbb reformok ily módoni hátráltatásával, mindig azon járatta eszét, hogy lehetne, az államférfiúi eszélynek hátat fordítva — csupán a hazabeszélés hatásos dictionál népszerűségeztet, a pártot erőben öregíteni.

Igaz, hogy minden parlamenti párt főfeladata többségre jutni, s a haladás elveit hirtetve párti-veket szerezni a szabadelvűbb reformok keresztülvitelére, a népjólét s az államhatalom fejlesztésére.

Amde a parlamentarizmus országok, például Anglia történetében alig találunk olyan párt-taktikát, mely minduntalan ugyanazt forciozta volna, még miután meggyőződött is arról, hogy programjával kisebbségben lévén, csak időt veszteget a parlamentben, s más üdvös intézmények létrehozatalát hátráltatván, haszon helyett kárt okoz az országnak.

Azok a practicus angolok érni hagyják a dolgokat, s midőn valamely reformot a meetingek száza megvitatnak, elfogadják, mellette sokszorosan petícionáltak, szóval: midőn már a közvélemény követeli azt, mit a parlamenti kisebbség előbb használtan sürgetett, — csak akkor lépnek elő a minoritás vezérei s felemelvén az okserzéken egykor félre tett zászlót legtöbbször többséggé lesznek, elveiket győzelemre vezetik.

Miért nem követik ezt az eljárást ellenzékünk bölcs vezérei? Féltik, hogy ha az államjogi licitációval alább hagynak talán összezsugorodik az ellenzék száma? Nem biznak az általuk hirdetett elvek józanságában, gyakorlati keresztülvihetőségében.

Hanem uraim! hiába akajátok ti az időt megelőzni; nem az emberek, legyenek bármily nagy kapacitások, teremtik a viszonyokat, hanem a legnagyobb országglar genitálitása is csak abban áll, abban nyilatkozik, hogy fel tudja ismerni a kellő pillanatot, fel azt, mi és mennyi léptethető életbe, s ezt aztán teljes erejéből igyekszik érvényre juttatni, valósítani.

Ezt az életphilosophiát jellemzi a deák „parva sapientia regitur mundus.“

Egykor azt kérdezte egy exprofesso tudós a legélelmesebb nemzet egyik tagjától: melyik a legelső tudomány? Azt hitte a tanár, hogy izraelita atyánkfia adós marad a felelettel, mert hát aligha hallott valamit a mathesisről, bölcsészetről, természettudományokról, stb.; de mesterére talált, a legelső tudomány — felelé a kérdezett — az élni tudás; ma már — ugymond — az exact tudományokat is csak annyiban kezdik kiválóan művelni, becsülni, mennyiben gyakorlatilag hasznosíthatók.

Ez ellen az okoskodás ellen még a porosz Schulmeisterek sem hozhatnának fel megfíllható elleneket.

Egyeseknél úgy mint nemzeteknél az élni tudás, a gyakorlati becsének felismerése, az üres csillámló dolgok után nem futkosás, egyike azon eszközöknek, melyek szellemileg és anyagilag emelnek, erősítenek, befolyást és hatalmat biztosítanak.

Mi ép ezért nem tudjuk felfogni, hogyan vélekednek azon ellenzékiek, kik még a lajthántuli Hohenwarth-kísérletből is az 1867-ki kiegyezés ellen kovácsolnak fegyvert, s bár látják, hogy ott az ultramontanok és feudálok képezik ez idő szerinti a segédhadak jó részét, tapsolnak a még nem ismert horderejű lehető győzelemnek, mert hát ettől várják az 1867-ki mű összeomlását.

Valóban, ezek az így okoskodó ellenzékiek nem tudják mit kívánnak.

Nem emlékszenek-e arra, miféle többségű bécsi parlament volt az, a mely 1848-ban a magyar országgyűlés küldöttségével szóba se állott!! Hohenwart eddigi kísérletei olyan többségű reichsrathra nyujtanak kilátást, melyben a németek lesznek a kisebbség. Az eszélyes előrelátásból tehát keveset árul el az ily ellenzékű óhajítás. De egyáltalán következtelen is, mert míg a Porosz-Németországgal való szövetségést haterka vakra ajánlja, magasztalja, a Lajthántul a németek sarkbaszorításának tapsol, csak azért, mert attól reméli a kiegyezés bukását, holott következhetnek abból még omladina is, a mi a magyar államra nézve ép nem kívánatos.

Lapszemle.

A „Reform“ a közjogi oppositio veszélyes voltát festi; Európa majd minden államára kártékony hatása volt annak, mennyivel inkább ránk, hol a 48-ki vívmányok csak az elveket proklamálták, de azok részletes keresztülvitele a későbbi kor feladata maradt, s hol a társadalmi szabadság a régi kiváltságok maradványai miatt még nem honos, és csak a politikai szabadságból eredt párt harcok foglalkodtatják a honpolgárokat. Hogy e párt harcok veszélyesek, már abból is kitűnik, hogy a belső fejlődés, az ország consolidatióját veszélyeztetik, s még ha a baloldal győzne is, ott van a szélsőbal, mely a pártusába még a nemzetiségeket is bevonva, folytatni fogja a veszélyes harcot. Azért a nemzet főfeladata meglévő alkotmányát fenntartani, mely a körülményekhez szigorúan alkalmazva lévén, a honpolgári jogokat mindenkinnek biztosítja, s a belső fejlődésre jótékonyan hat, de egyúttal hazánk viszonyai között egyedül üdvös.

A „Pester Lloyd“ első cikkében Thiersnek a francia köztársaság elnökül történet megválasztásáról értekezik. A nemzetgyűlésnek aug. 30-ki votuma által egy külön alkotmányozó gyűlés szükségessége mellőztetett. A népképviselő egyszerűen a köztársaságot fogadta el kormányformául s kijelentette, hogy ezentul is kezében akarja tartani a hatalmat; nem adott rendszeres alkotmányt az országnak, hanem lassanként, minden pártok közreműködésével szándékszik a szükségletekhez képest kifejteni az új alkotmányt, mely azonban talán épp ez oknál fogva tartósabb leendő ama systemizált chartának, melyek a mily gyorsan keletkeztek, épp oly gyorsan ismét érvényen kívül lettek helyezve. A mi Thiers illeti, ennek hatalmi köre ugyan igen meg van szorítva; feladata egyedül az, hogy a törvényeket kihirdesse és azok foganatosítása felett öröködjék; a nemzetgyűlésben előzetes bejelentés után szólhat, kinevezi a minisztereket, de minden cselekményeért a nemzetgyűlésnek felelős. Daczára ennek, az aug. 30-i votum, ciklikiró nézete szerint, nagy elégtétel az őz államférfira nézve, mert bizonyítja, hogy a közbizalom benne összpontosul, és ha sikerül neki a pártüzelmek felett uralkodni, s hazafias tevékenységének gyakorlati eredményeit felmutatni, úgy Franciaországra szebb jövő vár.

Az „Ellenőr“ alapatlannak mondja a vádak, melyek a Hohenwarth-miniszteriumot alkotmányértéssel illetik; ilyet a nevezett kormány még nem követelt el, sőt inkább valósítja a decemberi alkotmányt, ha minden elemet be von a parlamentbe; hogy a valóság előleges ígéret alapján létesülhetett csak, ép a magát alkotmányhűnek nevezett párt helytelen eljárása az oka, és Hohenwarthnak csak azon eljárását lehetne gáncsolni, hogy a bizalmi férfiakkal való értekezletekből a németek kihagyattak, s ezekre árnyat vet a feudálisok és ultramontanokkal való szövetség, mit csak a korszerű és szabadelvű haladásra irányzott törekvés reparálhat.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Bécs. Az october hó végéig szabadságot nyert orosz követ Novikoff parancsot kapott azonnal állomására visszatérni.

Cattaro. Szeptember 20-ra Cettinjébe várják Dolgoruki herceget, fontos missióban.

N.-Szeben. Kerkápoly Fogarasha utazik a kincstári uradalmat megtekintendő.

Konstantinápoly. A szultán maga foglalkozik behatóan az államügyekkel Djemil vagy Halil basa lesz nagyvezér.

Legujabb táviratok.

Versailles, sept. 4. (A nemzetgyűlés ülése.) A Bazaine katonai eljárása tárgyában megígért vizsgálatra vonatkozólag kérdés intéztetvén a kadügyminiszterterhez, ez utóbbi azt válaszolja, hogy jelenleg épen a vizsgáló bizottság tagjainak kinevezetésével foglalkoznak, mely bizottság e hó 15-én összehívattán, — chronologiai sorrendben — Sedántól kezdve — az összes capitulációkkal foglalkozni fog.

Róma, sept. 5. Mint hírlík, e hó folytatban itten egy republicanus congressus fogna tartani, melyre Mazzinist is várják. — Maroccó kikötői, a nagyon dus gabonatermés folytán, 8 óra megnyitattak a gabonakereskedés számára.

Konstantinápoly, sept. 5. Suda kikötőben, Candiában, egy Azizie nevű új város alapították, mely a központi kormány székhelye lesz.

Oroszhangok a romániai kérdésről.

A szt.-pétervári „Birs. Vjedom“ írja: A schleswig-holsteini kérdés szükségképp háborúra fog vezetni. Bismarcknak érdekében áll ezen ügyben Oroszország és a nyugati hatalmak ellenében Ausztriát belebonyolítani. A romániai ügy oly stadiumba is lépett, a melyből már a keleti kérdés megoldása fejlődhetik ki. Ausztria azon elhatározás küszöbén áll, vajjon Poroszországnak vagy a nyugati hatalmaknak pártját kell-e fognia. Ezen pont

körül a gasteini találkozás összes értekezletei fognak forogni. Ausztria valószínűleg, a lehetőség szerint igazodni fog s nem lesz kedve az oly komoly kérdésnek rohanva végbemenő megoldásához; de másrészt Bismarck nem oly ember, ki az ügyet sokáig bizonytalanságban hagyja. A romániai kérdés reá nézve próbakő, melyen Ausztria értekeit akarja kipróbálni, hogy azután a szerzett tapasztalatokhoz képest cselekedjék. Szem előtt tartva azt, el kell ismernünk, hogy a jelenlegi gasteini összejövetel nem lesz pusztán tény, s az legalább oly fontos eseményeket fog eredményezni, mint azok valának, melyek az 1865-dik évi találkozásra következtek.

Montenegró és az albán fölkelés.

A centinjai „Cernogorac“ az immár pillanatra elnyomott albániai lázadásról azt mondja, hogy a scutari-i zavarok magukban véve nem voltak oly természetűek, miszerint a törököket oly nagy aggodalomba ejthették volna, s a diplomatiát pedig félelemben a keleti kérdés mielőbbi kitérőse miatt. Az egész csatározásnak magok az albánok voltak okai annyiban, hogy egész készületlenül támadtak a törökökre, kik száma 4000 voltak, s hátultólőkkel valának ellátva. Az albánok, kik Scuttari segélyére siettek, 2000—2500-an voltak. A harc két egész óráig tartott aug. hó 7—19-ik napján. Az albánok részéről 400-nál többen estek el, a törökök részéről csak 18-an, és 32 nizam (török katona) sebesült meg.

A mi minket illet — mond Nikita montenegrói fejedelem hivatalos lapja — balgatagság volna fölünk a „fényes portál“ dorgálni azért, hogy eljárása által előidézte az albán fölkelést, s egyúttal tanácsosul szolgálja neki, mivelő legyen, hogy a fölkelést teljesen elnyomja. Ő megtette a magáét: előidézte a fölkelést. A mitől a nagy hatalmak Törökországot távol szeretnék tartani, azt önmaga hozza létre — a felette fontos alkalmat a keletnek fellátására a keleti kérdésnek végleges megoldása tekintetéből. Sem többet, sem kevesebbet, csak ezt látjuk mi az albán fölkelésben. Az események további fejlődése Albániában, fog szolgáltatni nekünk alkalmat nyitlan és határozottan kijelenteni, mily állást foglaljon el s mi feladata legyen népünknek a netáni eshetőségek bekövetkezével.

A harc magában véve veszi localis jelentőségét, s az albán fölkelés vaódi színét ölti magára. Az albániai rettentetlen hős; akkor él midőn harcol; nem ismer félelmet, annyival kevésbé a halál félelmét; ma inkább el van keseredve mint valaha. Már jelenik is Scuttariból, hogy valamennyi albántörzsek behivatnak, s közösen tanakodnak: mit tévők legyenek. Mindenesetre azon óhajjal válnak el: hogy folytatják a harcot.

Gambetta beszéde

a francia nemzetgyűlés aug. 30-ki ülésében.

Gambetta szól az első cikkről. (Általános figyelem.) A nemzetgyűlés már több érvet s komoly megjegyzést hallott a törvényjavaslat első cikké ellen. Én magam is e cikk visszautasítását követelem, először, mert haszontalan, másodsor, mert elegendő ok nélkül oly áthágását tartalmazza a competenciának, mely a kamara hazaszerzetelének gátul szolgálhat; harmadsor, mert ez egy Erisalma, mely az országot lángba borítani képes. Ez által tönkre teszik öök szavaik hatását, tönkre azon pillanatban, midőn ígérnek, hogy mindent megtesznek az egyetértésért. Az egyszerű bizonyíték is megköveteli bizonynyal, hogy szavaimat mérsékeljem, s hogy öök sokat eltérjenek. Azt mondom, hogy az indítvány haszontalan. Valóban öök három hóval előbb még mintegy békében éltek; semmi sem költött vizályt, mert ez indítvány akkor még nem tétetett le a ház asztalára. (Helyeslés jobbról. Izzalom.) Az ország reménylhetne, hogy e nemzetgyűlés, mely oly rendkívül s rettenetes időben, oly különböző nézetű egyénekből alakult, tovább is békésen marad s czélját: a teljes béke létrehozatalát valóban el is fogja érni.

Nem akarom állítani, hogy a francia nép organuma vagyok, de tudom, hogy a nép jelenleg igen nyugtalan s nekünk kötelességünk tudni, vajjon gyanuja alapos-e? Általában azt tartják, hogy a nemzetgyűlésnek nincs joga végeldöntést tenni. A választások csak azon hatalmat adták neki, hogy ama kitűnő férfi vezetése alatt, kit élőkre választottak, de csak is egy provisoris korszakban teljes souverainitással vezesse az ügyeket. Miért zavarták meg e modus vivendi-t?

Én úgy hiszem, hogy a bordeauxi szerződés ez első megtörése csalódáson alapul. Azt hitték, hogy végleges dolgokról is lehet a rend megzavarása nélkül határozniok; néhány becsületes egyén hitte ezt, s én tisztelem nézeteiket. De e nézet által oly confusiot hoztak létre, melyből szükségképp elő állott e comedia, melyet a francziáknak ma mutatunk. Franciaország, midőn minket ide küldött, csak egy gondolattal foglalkozott, azon gondolattal, hogy a háborut minél gyorsabban bevégezzük (zavar és ellenmondás jobbról). Oh! ha Franciaország tanácskozhatók a felől, ha monarchia s köztársaság közt kellene választania, akkor nem lehetne nek az ily vizályok. Azon egy tény, hogy itt e szövszéken az alkotmányozó hatalom léte vagy nem léte felett vitatko-

nak, ezen egy tény eléggé bebizonyítja a hogy e hatalom nem létezik. (Tetszés balról, ellenmondás jobbról.)

Midőn a nemzetgyűlést egybehívták az 1848. törvény szerint 750 képviselőt jelöltek ki, holott az 1849-ki törvény az alkotmányozó gyűlésre kilencszáz tagot határoz (nyugtalanág jobbról). Nem szabad a becsületes érvek értékét tagadnunk. El kell döntenünk, vajjon mondatumunk csak szerződés-e, mely miut minden más szerződés, lelkiismeretesen magyarázható. Az bizonyos, hogy a választások szempontjában még nem létezik a monarchia vagy köztársaság kérdése (Élénk félbeszakítás jobbról).

Én teljesen osztom Rivet indítványára vonatkozólag Boyer nézetét, a ki azt hiszi, hogy ha a kamra alkotmányozó hatalmát elismeri, az ország egy része azt kétségbe vonhatja.

Lehető-e ily helyzet? Bizonytal nem! (Uj zaj jobbról, balról halljuk!) Bizonytal igazuk van, hogy ööknek Franciaország irányában monarchicus hagyományokról lemondani kötelességük. Igen igazok van, hogy a hátsó lépéseket s mellékutakat elkerülik. E nagy kérdés felett nyilvánosan, világos pappal kell vitatkoznunk. Öök mondták s ööknek joga is van ezt mondani, hogy alkotmányozó joguk nincs, mert az ország souverainitása elengedhetlen jellege (ellenmondások s félbeszakítás jobbról).

Az elnök rendet kíván, hogy a szónok nézeteit kifejthesse. (Helyesen.)

Gambetta. Ööknek ugy kell mandatumaik az országnak visszaadniok, a mint azt át vették. Hét hónapig valóban nem is sértették meg ezt, de ma alkotmányozó jogot akarnak magoknak tulajdonítani. (Lárma és ellenmondás jobbról.) A nemzeti védelem kormánya határozott joga szerint sept. 8-án egybehívta a választókat. Mondom: határozott joga szerint. Igen, én nem ismerem öök között egyet sem, ki az ellen tiltakozott volna. (Lárma és félbeszakítás.) Mivel az ellen az időt rendelkezésünkre hagyta, valóban alkotmányozó gyűlést hívtak egybe. (Zajos kiáltások.) Az események gyorsasága azonban meggátolta a constituante összejövetelét. (Uj félbeszakítások s gúnyos nevetés jobbról.) A febr. 10-ki decretum, a melynek szövegét nem lehet megsemmisítenünk, megmagyarázza ezt ööknek. Öök gyakori idézeteik daczára e szöveget egészen elfeledték. (Tetszésnyilatkozat balról, élénk zaj jobbról.) Hogy az országot akkor még nem akarták rendezni, már azon körülmény mutatja, hogy ugyanazon névsorozatban monarchicus s republikanusok is voltak, a miből azt lehetne következtetni, hogy a nép egyszerre, mind a két alkotmányformát akarta. Minden választás azt bizonyította, hogy az ország magának akarta az alkotmányozó jogot fenntartani.

Meg vagyok győződve róla, hogy öök az alkotmányozó jogot nem azért akarják magokhoz ragadni, hogy azt gyakorolják, hanem hogy az országot annak érvényesítésében meggátolják. Ha rendes körülmények között választották volna öököt, valóban én sem volnék öök ellen az alkotmányozó s törvényhozó hatalom megkülönböztetésében. (Félbeszakítás.) Én nem engedem félbeszakítani magam annak bebizonyításában, hogy ööknek nincs constituáló hatalom. Ha azonban öök még is érvényesíteni akarják azt, tudják meg, hogy veszélyes lépést tesznek. Öök vakmerők. (Félbeszakítás.) Én nem vizályköltés végett léptem a szövszékre. Azt mondtam, hogy ha öök magoknak constituáló hatalmat tulajdonítanak, ha köztársaságot vagy monarchiát akarnak szervezni, ez esetben merész és politika ellenes lépést tesznek s én nyitlan kimondom, hogy magam sem óhajtok oly köztársaságot, mely egy incompetens nemzetgyűléstől alkotott. (Élénk félbeszakítás jobbról.) Mert a köztársaságnak, a mit akarok, a pártok megtámadásai fellett kell állania.

Egy hang jobbról: Minőt alkotott ön sept. 4-én? Gambetta: Szeptember 4-én megdöntöttük a császárságot, a melyet öök hirdettek ki. Öök legelőször (Nyugtalanág jobbról.) mondom, hogy oly nemzetgyűlés, mely egy létező alkotmányt elhagyni akar, joggal kell, hogy bírjon ily lépésre. (Erre egy nagy lárma támadt. A jobb s baloldal zajos vitába ered.)

Az elnök nyugodtságot kér a nemzetgyűléstől s apellál annak méltóságára. A baloldal egy tagja a zajban élesen interpellálja a jobboldalt.

Gambetta: Ezután mondtam . . . (Nagy lárma jobbról, a mely ellen a baloldal tiltakozik.)

Élénk a baloldalt: Nem ööknek kell a rend felett öröködniok.

Gambetta ismétli még egyszer, hogy a nemzetgyűlésnek nincs alkotmányozó joga. St.-Marc-Girardin, ki hasonlólag e nézetben van hozzátoldta: „Mi a könyv egyik oldalát írjuk tele, későbbben bevégezzük. Sietniünk nem szükséges.“ És — ezek után, így kiált fel a szónok-nagyon is igaz az, hogy öök a jelen bizonytalan állapotot akarják tartósabbá tenni, hogy a nép szerencsétlenségét kizsákmányolják.“ (Zajos tetszés nyilatkozat balról, nyugtalanág jobbról.)

Egy hang: Mi nem fogadunk el öatól oktatást.

Gambetta (zajban) Mivel önk beszédem bevégzését megtagadják, leszállok a szószékéről, de holnap ismét visszatérek. (Nagy ingerültség.)

KÜLFÖLDI HIREK.

A „Times“ párisi levelezője folyó hó 1-ről ezt írja: „A 3-ik félmilliárdból 300 millió fizetett ki Franciaország által készpénzben s rövid lejáratú váltókban. A párisi erődök csupán a hátralevő 200 millió lefizetése után fognak odahagyatni.

Páris, sept. 4. A francia kormány a harmadik félmilliárdot már teljesen lefizette Strassburgban s a nyugdíjak szintén közelében hajlandó lefizetni, a midőn aztán csak hat departement marad még német megszállás alatt.

Versailles, sept. 4. A nemzeti védelmi kormány eljárásának megvizsgálására kiküldött bizottság Bazaine tbnokot idézte Svájcba maga elé; Gambetta e hó 7-én fog kihallgattatni.

Páris, sept. 4. Thiers proclamációt szándékozik intézni a francia nemzethez, hőztársasági elnökké történi választása alkalmából.

Versailles, sept. 4. Az osztrák-magyar követség fel van hatalmazva kijelenteni, miszerint Olaszország semmi részt nem vett a közlebbi gasteini tanácskozásokban.

A versaillesi nemzetgyűlés 2-iki ülésében Turget azon indítványt terjeszté elő, hogy a nemzetgyűlés sept. 15-től nov. 15-ig napotassék el. — Pouyer-Quertier pénzügyminiszter bejelenté, hogy a 3-ik félmilliárd Poroszországnak kifizetett. Ő a kamrát sürgetőleg kéri, hogy ne oszlojk szét addig, míg az adótörvények meg nem szavaztatnak, melyeknek a kormány számára eszközök kell nyújtaniok arra nézve, hogy az ország kötelezettségeinek meg lehessen felelni; — s a kamrát arra szólítja fel, hogy az összes adótörvényeket hagyja meg a napirenden.

London, sept. 3. A francia kormány a kereskedelmi szerződés megváltoztatására vonatkozólag folyt tárgyalások már bevégeztek. A változtatások leginkább a Franciaországba bevitt nyereségek vámtételeit illetik.

Madrid, sept. 4. A spanyol király körutrá indult az országban, mely alatt Alicanteben, Valenciában, Saragossában s másutt némely ellenzéki vezérférfakkal szándékozik értekezni, míg a hó vége felé ide visszatér.

Berlin, sept. 4. Bismarck-Bohlen Elzász és Lotharingia fő kormányzóiságától felmentett és parancsnokló tábornokká nevezetett ki. — A „Kr. Ztg“ megezőlja azon hírt, mintha Francia- és Németország között 500,000 Chassepot fegyvernek visszavásárlása iránt egyezség kötöttet volna.

A „Presse“ jelenti Münchenből: A német császár Münchenbe jövend; biztos forrásból hallatszik, hogy a királynak Frigyes Károly herceg legidősb leányával leendő eljegyzetése iránt meglették a lépések. Az egyházkérdésben ma minisztertanácsi ülés tartott.

Salzburg, sept. 5. Ő felsége ma éjjelre határozott ideérkezése csak holnap délután történik meg és pedig egy órával a német császár megérkezése előtt jö ide ő felsége Beust és Hohenwart grófok, valamint Hofman oszt.-tanácsos kíséretében s a kir. palotába szállanak, míg Vilmos császár a „Károly főherceg“ szállodába s Bismarck ezzel szemben. Andrásy jövelele bizonytalan. Holnap udvari ebéd ő felségénél; holnapután a hegy-csúcsok kivilágítása.

UJDONSÁGOK.

— A Ludovizeum alapja. Miután a honvédelmi miniszterium legfelsőbb szentesítés alapján átvette a közös hadügyminiszteriumtól a Ludovizeum alapot, b.-pesti országos központi pénztár azon utasítást kapta, hogy a kerületi hadi bizottsággal egyetértésben kimutatást készítsen az alaphoz tartozó pénzek értékpapírok s okmányokról s azt illető helyre terjessze föl.

— Az országos m. kir. statisztikai hivatal köréből legközelebb ismét nagy munkák jelennek meg, névszerint az 1869—70 évi általános népszámlálás eredményeinek részletes kimutatása, a magyar korona-országainak új helynévtára, készült továbbá egy terjedelmes összes iparunkat tárgyozó munka. Bűnügyi statisztikánk is terjedelmes munkával fog szaporodni. A magánjogi, a községi javak, valamint a közegészségügy statisztika terén is sok fog történni.

— A catastermunkálatok folytatását a pénzügyminiszterium a jövő évben erőlyesen folyamatba vétetni akarja. Ezen munkálatokra az 1872 évi költségvetés előirányzatába 500,000 frtot vett fel.

— Kővárvidékről írják a „P.N.“-nak: A nemzetiségi agitációk sehol sem születtek még oly izgalmakat, mint ott. Az igazgatóság olyan, hogy a hatóság közegek alig tarthatják fen tekintélyüket, s mindennapi dolog, hogy a megyei tisztikar demonstrál a főkapitány ellen, vagy egyes községek a koronához adnak be kérvényeket a megyei tisztikar ellenében. Ily körülmények között levezetünk előre figyelmeztet, hogy a kormány e zürzavarnak majd csak úgy vehet véget, ha rendkívüli intézkedéseket alkalmaz.

— Kimutatása a magyar keleti vasut üzleti bevételeinek nagyváradi-kolozsvári részvonal, 20 mérföld. 1871. aug. hóban utasok száma 16,658, podgyász, gyors- és teher-árak vámmáza 243,431, bevételek személyekért 25,262 frt 52 kr, podgyász- és gyorszállítmányokért 2,139 frt 48 kr, teherárakért 44,044 frt 62 kr, összesen 71,446 frt 62 kr. Január 1-től július 31-ig ut. sz. 102,487, p. gy. és teh. ár. v. m. 1.136,626, bev. sz. 131,904 frt 42 kr, po. és gy. szál. 11,975 frt 40 kr, teh. ár. 251,221 frt 09 kr, üz. 395,100 frt 91 kr. Összesen ut. sz. 119,145, po. gy. és teh. ár. v. m. 1.380,057, bev. sz. 157,166 frt 94 kr, po. és gy. szál. 14,114 frt 88 kr, teh. ár. 295,265 frt 71 kr, üz. 466,547 frt 53 kr. Pesten, 1871. szeptember 4-én. A főigazgatóság.

— A malomárokból még egy pár napig nem veszik el a vizet így hallók ezt illetékes helyről; de ha számításba veszik a város ügyeinek vezetői azt, hogy a beállott rendkívüli hőség közegészségi szempontból is követeli a fürdők használhatóságát, s a víz nélkül maradt meder mily döglételessé tenné a léget a város közvetlen közelében — reméljük, hogy szeptember folytán elhagyják a viz elvezetését.

— 920. sz. 1871. A nmltgu kereskedelmi miniszter ur f. é. augusztus hó 31-én 9340. sz. a kelt leirata szerint a rajnai tartományokban a cserzőanyag, főképp a cserfahéj igen keresett, és Belgiumból valamint Németországból északi vidékeiről a cserfahéj nagy mennyiségben szállítatik ugyan az említett tartományokba, de mindez nem elég a szükséglet fedezésére; ennélfogva a cserfahéj ára folyton emelkedik, úgy hogy jelenleg 1000 font cserfahéjat 18—20 tallérral fizetnek. Ez időpont tehát igen kedvezőnek látszik arra, hogy a magyarországi cserfahéjnak a nevezett tartományokban állandó piacot szerezzünk, s egy kölni cég, a melynek Ariében is van főtelepe kész magyarországi cserfahéj-mintának kiállítását ingyen eszközölni. Erről vállalkozók oly megjegyzéssel értesítettek, hogy a miniszter ur ő nmltsága egyuttal intézkedik, hogy közlekedési vállalatok az említett anyag szállítására nézve lehető kedvező díjakat nyújtsanak. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara, 1871. sept. 6-án.

— Méhay tanár Párisból e hirneves bűvész pénteken sept. 8-án, szombaton 9-én és vasárnap 10-én előadásokat rendez a redout termében.

— Turban az építés alatti ref. templom részére f. é. sept. 17-én az egyházi elöljáróság által a Vas Károly ur udvarában tartandó táncvigalomra a t. közönség tisztelettel meghívatik.

— A lembergi „Gazeta Narodowa“-nak Litvaniából azt írják, hogy a cholera és az éhség úgy annyira elpusztították az országot, hogy a nép kényszerítve van a falukat elhagyni és Pripée és Kis-Oroszország felé kivándorolni.

— Sebasztopból, a belgrádi „Jedinstvo“-nak írják, hogy a cholera s a hagymáz az azovi tenger környékén a legnagyobb mértékben pusztít.

— Az „Alföld“ távirata Petrozszényből szept. 3-ról: A természetvizsgálók az igen tisztelt Sörényi nővéreknek a kirándulók számára készített 4000 jözüú pogácsáért hálás köszönetet szavaznak. — Továbbá a kirándulók a petrozszényi szegény bányászok számára 100 frtot, az első erdélyi vaspálya kéjvonat-személyzetének 71 frtot adományoztak.

— Beküldettek: „A széptan előcsarnoka“ a szépet kedvelő ifjuság és általában minden művelte számára. Irta Zsilnizsky Mihály. Ára 80 kr. Pest kiadja Aigner Lajos 1872.

„Néhány nyilt szó tan- és nevelésügyünk jelen állapotáról, tekintettel napjaink társadalmi és

vallási kérdéseire Lengyel Géza Dezső tanártól. Szerző sajátja. Pest 1871. Aiger Lajos bizománya.

— A kolozsvári takarékpénztár 1871 aug. havi üzlet-forgalma. Bevétel: 256 betét után 55,279 frt 22 kr. Visszafeletett váltók 109,173 frt 40 kr. Visszafeletett előlegek 1320 frt. Befizetett kamatok 2028 frt 38 kr. Illetékek 588 frt 27 kr. Házbér. 8 frt. Állam illetékek előlegek után 26 frt 90 kr. Összesen 168424 frt. 17 kr. Pénztári maradvány július 31-ről 51384 frt 12 kr. Össz. 219808 frt 29 kr. Kiadás: Visszafeletett betétek s tőkésített kamatok 139 tételre 52289 frt 25 kr. Betétek után kifizetett folyó kamatok 49 frt 16 kr. Leszámitott váltókra 78850 frt. Előlegekre 7616 frt. Kezelési költségekre 55 frt 07 kr. Tiszti fizetésekre 263 frt 32 kr. Megjelenési tisztelet díjakra 114 frt. Bécsi bankháznak értékpapírok vételére 20000 frt. Pénztárvezetéknel elhelyezményekre 5000 frt. Jövedelmi adóra 100 frt. Értékpapírok vételére 2264 frt 50 kr. Összesen 166676 frt 68 kr. Pénztári maradvány augusztus 31-ről 53131 frt 61 kr. Összesen 219808 frt 29 kr. Kolozsvárt augusztus 31-én 1871.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Sept. 6-ról: 5% Metalliques 59.30. 5% Nemzeti kölcsön 69.70. 1860-diki államkölcsön 101.20. Bankrészvények 768. Hitelrészvények 294.40. London 119.25. Ezüst 119.50. Cs. kir. arany 5.74¹⁰/₁₀. Napoleonor 9.56¹⁰/₁₀.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.80. Temesi 77.25. Erdélyi 76.50. Horv.-Slavon —.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilt tér.

(215) 37-40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt) gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész. Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig. Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutcza 13. szám, I-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

I. Beküldetett. 15. Minden betegnek erő és egészség, orvosság és költség nélkül.

Revalesciére du Barry Londonból.

Egy betegség sem képes a delicat Revalesciére du Barry-nak ellentállani, a mely gyógyszer és költség nélkül minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegző-, húgyhólyag- és vesebajokat, gumót, aszkórt, mellszorulást, hurutot, emésztéshányást, dugulást, hasfolyást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vízkórt, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzugást, émélygést és hányást, még a terhesség

Sz. 960—1871. (257) 2—3 Sz. 150 J. K. 1871.

Arlejtési hirdetmény.

A főméltságu m. kir. közmunka- és közlekedési miniszteriumnak folyó év augusztus hó 28-án 6022. szám alatt kelt rendelete következtében az apahida-szászrégeni államútnak, a gyéresi helyen levő szakaszáthelyezésének kőburkolat és kavicscsali ellátására, a szükséges műtárgyak kiépítésére nézve folyó 1871. év szeptember hó 15-án délelőtt 10 órakor az alólirt hivatal irodájában írásbeli ajánlat mellett arlejtés fog tartatni.

Ezen építkezések, a felvétel szerint, a következők:

- 1) Az ut áthelyezésének kőburkolat és kavicscsali ellátása, melyre anyaggal együtt 21761 frt 50 kr.,
- 2) a 32-dik számú hid kiépítése, melyre anyaggal együtt 4077 frt 94 kr.
- 3) a 33-dik számú hid kiépítése, melyre anyaggal együtt 658 frt 83 kr.
- 4) a 34-dik számú hid kiépítése, melyre anyaggal együtt 693 frt 12 kr.,
- 5) a 35-dik számú hid kiépítése, melyre anyaggal együtt 594 frt 23 kr.,
- 6) a 36-dik számú hid kiépítése, melyre anyaggal együtt 875 frt 47 kr.,

összesen 28661 frt 9 kr. állapotított meg. Minden ajánlat 50 kros bélyeggel ellátandó és az illető maga nevést és lakását tisztán, érthetőleg írja ki, az 5% bányapénzt azaz 1433 frtot vagy készpénzben, vagy pedig, ha ezen összeget valamely k. pénztárnál lefizette, annak nyugtáját mellékelje, az ajánlott összeget számmal és betűvel írja ki, azon határozott kijelentéssel, hogy az építési feltételeket ismeri, és azoknak magát kifogás nélkül alája veti.

A kellően bepecsételt és felszerelt ajánlatok alólirt m. kir. mérnöki hivatalhoz folyó 1871. év szeptember 18-ig, illetőleg a tárgyalás megkezdéséig beküldendők, mert a tárgyalás megkezdése után beérkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

Kolozsvárt, 1871. év szeptember 2-án. A m. kir. mérnöki hivatalól.

alatt is, húgyfeszít, búskomorságot, sorvadást, csúzt, köszvényt, sárgaságot gyógyít. — Kivonat 72,000 elismerésből gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel dacoltak. Elismervény sz. 57,942.

Glainach, július 14. 1867.

Borzaszlo gyomor- és idegbajomban, Isten után egyedül az ön Revalesciére-jének köszönhetem életemet. God ez János, a glainai plébánia provisor.

U. p. Unterbergen, Klagenfurt mellett.

Elismervény sz. 62,914.

Weskau, szeptember 14. 1868.

Miután idült aranyér, májbetegségek és dugulás ellen évek óta minden lehető orvosi segélyt siker nélkül

használtam, kétségbeesésben azon Revalesciére-jéhez veték menedéket. Nem tudom a jó Istennek és önnel eléggé köszönni ezen becses természeti ajándékot, a mely reám nézve kiszámíthatlan jötkönyságot volt. Steinmann Ferencz.

Táplálóból levén a húsnál, a Revalesciére felnötteknél és gyermekeknel 50-szer behozza árát gyógyszeresekkel szemben.

1/2 fontos bádóg szelencékben 1 frt. 50 kr. 1 1/2 frt. 50 kr., 2 1/2 frt. 50 kr., 5 1/2 frt. 10 frt., 12 1/2 frt. 20 frt., 24 1/2 frt. 36 frt.

Revalesciére csokoláde poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulak József fűszerkereskedésében, Pesten Töröknel, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvártt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoutte során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen feljül mindenütt elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

Pálinka és szesz korcsmárlási jog. Haszonbér árverezési hirdetmény.

Nemes Nagy-Enyed várossa képviselati testülete és a helybeli ev. ref. főiskola részéről f. év augusztus hó 19-én 150 közgy. szám alatt hozott végzéssel, az e városi egyedüriságképp az az: minden másokat kizárólag gyakorlandó pálinka korcsmárlási jog, melynek gyakorlata köre kiterjed a város egész területére, és a város határára is, — továbbá a város közelében lévő és keletkező szesz tanyákra, — három egymástán következő évre, vagyis folyó 1872-dik év január hava 1-ső napjára terjedő éjféli 12 órától kezdve, az 1874-ik év december hava utolsó napja éjféli 12-órát terjedő időtartamra, egy, vagy többen együttesen, és egy más jót állása mellett vállalkozóknak haszonbérbe adatni határozatván: e haszonbér léteit-állat megtekinthető feltételek értelmében a folyó 1871-ik év október hava 2-ik napján d. e. 9 órakor a város házánál a közgyűlési teremben fog megkezdetni, s tovább folytatolag megtartatni.

Bérleni vágyók előre is a következőkre figyelmeztetnek: A.) A korcsmárlási jog gyakorlata körét megszabó feltételek a jegyzői hivatalnál a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők.

B.) A felkiáltási haszonbéri összeg 6000 forintban állított meg.

C.) A vállalkozni akaró tartozik a szóbeli árverezés megkezdése előtt a kikiáltási összegnek 10 százalékát az árverező bizottmány kezébe készpénzben, avagy akkori börzei árforlyam értékű államkötvényekben bányapénzzel letenni — a bányapénz csak annak nem fog kiadatni, ki mint legtöbbet ígérő fog mutatkozni, — a többi betevők, vagy az árverezéstől viszalépők, bányapénzeiket bármikor is a bizottmánytól visszavehetik.

D.) Minden az árverezéshez hozzászólani kívánó tartozik a szóbeli árverezés megkezdése előtt kijelölni, s hiteles okmányokkal kimutatni, hogy azon esetre, ha rá mint legtöbbet ígérőre történend a leverés, elváltól kötelezettségei biztosítására mit ad, vagy köt le a városnak? A biztosítást adni lehet az évi haszonbér egyszerűen megítölt készpénzben, vagy börzei árforlyam szerinti állami kötvényekben, vagy tehermentes és legalább kétszeres értékű fekvőségekben, ki kelletvén azt is mutatni: hogy a város utolsó esetben első helyre betábláztatást nyerhet.

E.) Írásbeli ajánlatok csak a szóbeli árverezésnek megkezdése előtt fogadtatnak el. Minden a kellő időben benyújtott írásbeli zárt ajánlat mellé, a bányapénzt mellékelni kell, különben az el nem fogadtatik.

F.) Bérlőnek az fog tekintetni, ki szóval vagy írásban a legtöbb ígéretet tette.

Kelt nemes Nagy-Enyed város képviselati közgyűlésének 1871 augusztus 19-iki üléséből.

Magas proviso mellett

városokban és községekben megbízható egyének, egy igen elterjedt és nagyon keresett munka eladására kerestetnek. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához intézendők.

1—2 (258)

1—3 (259)

Biztos nyerést

biztosítunk a mi

játék társulataink

részvényeseinek 20 drb török császári 3%-kos 400 frank-sorsjegyre, ezen kívül

1 braunschweigi sorsjegyet kihuzott sorozattal adunk díjjal.

7 frt felpenz lefizetése — s további 14 havi 7 frtos részlet fizetése mellett, — 7 huzásban játszhatni 600,000 frt, 300,000 frt, 60,000 frt, 40,000 frt, sat. nyereményre (legkisebb nyeremény, melynek minden sorsjegyre esni kell 400 frt), minden levonás nélkül aranyban, s a társulat feloszlásakor minden részvényes egy török csász. 400 frt. értékű 3%-kos sorsjegyet

kap egyedüli tulajdonául. Ezen kívül a nyeremény, a melynek a már kihuzott braunschweigi sorsjegyre esni kell, a részvényesek közt készpénzben ki fog osztatni.

Miután a 60,000, 9000, 3000 ezüst flos tetemes nyereményekre csak korlátozott számú sorsjegyet játszik, e nyerés lehetőségét rendkívüli s a fennebbi összeállítás mindenkinék ajánlható.

A „Mercur“ igazgatóságának váltóüzlete, Bécs, Wollzeile 13. 6—10 (248)

Részlet-jegyek

egy török csász. 400 frankos díjsorsjegyet tízedrészére 12 o. e forintjával.

A legközelebbi huzás már f. é. október 1-én lesz.

Főnyeremény 300,000 frk. aranyban.

Visszavásárlás a napi árkelet szerint. — Kibocsátás az összeg beküldése mellett kapható az osztrák központi bank-tól Bécs, Stock im Eisenplatz 3 sz.

Jegyzés. Váltóirodánk mindenféle állam és üzleti papír, arany- ezüstpenz, bankjegyet, sat. eladását és vásárlását pontosan a napi árkelet szerint eszközözi. Megrendelések a cs. k. tőzsdé számára legpontosabban teljesíttetnek. (Utánnyomat nem fizetődik.) 2—10 (254)

Nehézkóros göröcsöket

(nyavalyatörést) levél által gyógyít egy százaszoroson jónak bizonyult szerrel

Witt A. Berlin, Lindenstrasse 18. 2—* (256)